

Lag

om ändring och temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 1 kap. 5 § 1 mom. 9 punkten samt 2 a kap. 12 a och 13 a §, sådana de lyder, 1 kap. 5 § 1 mom. 9 punkten i lag 1001/2012, 2 a kap. 12 a § i lag 1451/2016 och 2 a kap. 13 a § i lag 423/2021,

ändras 2 kap. 1 § 3 mom. och 16 § 1 mom. 2 punkten, 2 a kap. 1 och 4—7 §, 8 § 1 mom., 9—12, 13 och 14 § samt 10 kap. 4 § 2 mom. och 14 kap. 1 a § 1 mom.,

sådana de lyder, 2 kap. 1 § 3 mom. i lag 1001/2012 och 2 kap. 16 § 1 mom. 2 punkten i lag 1374/2014, 2 a kap. 1 § i lagarna 288/2012, 1049/2013 och 128/2019, 2 a kap. 4 och 6 §, 8 § 1 mom., 12 och 13 § samt 10 kap. 4 § 2 mom. i lag 1451/2016, 2 a kap. 5 § i lagarna 1451/2016 och 380/2018, 2 a kap. 7 och 11 § i lag 288/2012, 2 a kap. 9 § i lagarna 288/2012, 1370/2014 och 1451/2016, 2 a kap. 10 § i lagarna 1370/2014, 1374/2014 och 1451/2016 och 2 a kap. 14 § i lagarna 288/2012, 918/2012, 1374/2014 och 1451/2016 samt 14 kap. 1 a § 1 mom. i lag 380/2018, och

fogas till 2 a kap. temporärt en ny 14 a § som följer:

2 kap.

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

1 §

Arbetslös arbetsökande

Som arbetsökande betraktas de som på det sätt som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice

- 1) är registrerade som arbetsökande i arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem,
 - 2) har hållit sin jobbsökning i kraft vid arbets- och näringsbyrån,
 - 3) sköter ärenden hos arbets- och näringsbyrån så som byrån förutsätter.
-

16 §

Återfående av rätten till utkomstskydd för arbetslösa i fråga om unga personer som saknar utbildning

En ung person som saknar utbildning och som på grund av de begränsningar som anges i 13 § 2 mom. eller 14 § 3 mom. har förlorat sin rätt till arbetslöshetsförmån, har rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet, om han eller hon

-
- 2) under minst 21 kalenderveckor har handlat på det sätt som avses i 2 a kap. 10 § 2 mom.
-

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

1 §

Att lämna arbetet och att bli uppsagd

En arbetssökande har inte rätt till arbetslöshetsförmåner under 45 dagar från anställningsförhållandets upphörande, om den arbetssökande utan giltig orsak har lämnat sitt arbete eller genom ett förfarande som kan anses som klandervärt själv har varit orsak till att anställningsförhållandet upphörde. Om arbetet skulle ha varat högst fem dagar, har den arbetssökande dock inte rätt till arbetslöshetsförmåner under 30 dagar från anställningsförhållandets upphörande.

Det som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också när personens utförande av arbete och löneutbetalning har avbrutits helt och hållet av en orsak som avses i 43 § i lagen om riksdagens tjänstemän, 6 kap. 63 § i kyrkolagen, 47 § i lagen om kommunala tjänsteinnehavare, 48 § i lagen om försvarsmakten, 31 § i lagen om Finlands Banks tjänstemän, 42 § i lagen om republikens presidents kansli eller i 40 § i statstjänstemannalagen.

Har en arbetstagare, vars arbetsavtal har sagts upp på en grund som avses i 7 kap. 2 § i arbetsavtalslagen eller i 8 kap. 2 § i lagen om sjöarbetsavtal eller vars arbetsavtal har hävts på grundval av 8 kap. 1 § 1 mom. i arbetsavtalslagen eller 9 kap. 1 § 1 mom. i lagen om sjöarbetsavtal, bevisligen bestritt uppsägningen eller hävningen inom tre månader efter det att anställningsförhållandet upphört, kan det förrän ett slutligt avgörande i arbetsavtalsärendet har fattats inte anses att arbetstagaren själv på det sätt som avses i 1 mom. har varit orsak till att anställningsförhållandet upphörde, om det inte kan anses att bestridandet är uppenbart grundlöst.

4 §

Vägran att ta emot arbete

En arbetssökande har inte rätt till arbetslöshetsförmåner under en tid av 45 dagar från det att 30 dagar har förflutit från vägran att ta emot arbete, om den arbetssökande under den tid han eller hon är arbetslös utan giltig orsak vägrar ta emot arbete som en arbetsgivare individuellt erbjuder honom eller henne eller som han eller hon har sökt och blivit vald till.

Om arbetet skulle ha varat högst två veckor, har den arbetssökande dock inte rätt till arbetslöshetsförmåner under en tid av 30 dagar. Om en person genom sitt eget förfarande har varit orsak till att ett anställningsförhållande inte har kommit till stånd, anses han eller hon ha vägrat ta emot arbete.

Som giltig orsak för att vägra ta emot arbete anses någon av de orsaker som avses i 5—8 § eller andra med dem jämförbara orsaker. Om en person vägrar ta emot ett arbete som han eller hon har sökt förutsätts det utöver att det finns en giltig orsak att den arbetssökande inte var medveten om de omständigheter som avses i 5—8 § eller omständigheter som kan jämföras med dessa när han eller hon sökte arbetet.

Om det inte finns anledning till någon annan bedömning anses den arbetssökande ha vägrat ta emot arbete den dag arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter får kännedom om att den arbetssökande har förfarit på det sätt som avses i 1 eller 2 mom. eller den dag då den arbetssökande har förfarit på det sätt som avses i 1 eller 2 mom. Närmare bestämmelser om den tidpunkt då den arbetssökande anses ha vägrat ta emot arbete utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Giltig orsak för vägran att ta emot arbete som beror på personen

En person har giltig orsak att vägra ta emot arbete, om

- 1) arbetet inte med beaktande av personens arbetsförmåga kan anses vara lämpligt för honom eller henne,
- 2) arbetet står i konflikt med hans eller hennes religiösa eller etiska övertygelse, eller
- 3) han eller hon inte ges skälig tid att ordna vård för barn eller vård av någon annan närstående person som är beroende av honom eller henne och att undanröja svårigheter som beror på arbetsväg och andra motsvarande begränsningar.

6 §

Giltig orsak för vägran att ta emot arbete som beror på arbetet

En person har giltig orsak att vägra ta emot arbete, om

- 1) det för arbetet inte betalas lön enligt kollektivavtal eller, om det inte finns något kollektivavtal för branschen, lönen för heltidsarbete inte är minst 1 134 euro i månaden,
- 2) den lön som betalas för arbetet är baserad helt på provision eller, om lönen delvis är baserad på provision, den fasta lönedelen för heltidsarbete inte uppgår till minst 1 134 euro i månaden.
- 3) lönen för ett deltidsarbete och den arbetslöshetsförmån som eventuellt betalas till honom eller henne, efter avdrag av kostnader för arbetsresor och övriga kostnader som beror på att han eller hon tar emot arbetet, blir mindre än den arbetslöshetsförmån som annars betalas till honom eller henne,
- 4) den lön som betalas för ett arbete som anvisats den arbetssökande med stöd av 3 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, efter avdrag av eventuella kostnader för arbetsresor och övriga kostnader som beror på att han eller hon tar emot arbetet, blir mindre än den lön som betalas till honom eller henne för annat arbete och en eventuell arbetslöshetsförmån,
- 5) arbetet förutsätter utförande av sådana uppgifter som är uppenbart osedliga eller strider mot god sed,
- 6) arbetet är förenat med ett uppenbart hot om våld,
- 7) det i arbetet förekommer trakasserier eller annat osakligt bemötande som medför olägenhet eller risker för arbetstagarens hälsa, eller
- 8) arbetet berörs av strejk, lockout eller blockad.

7 §

Giltig orsak för vägran att ta emot arbete som beror på arbetsplatsens belägenhet

En person har giltig orsak att vägra ta emot ett erbjudet arbete, om

- 1) de dagliga arbetsresorna vid heltidsarbete skulle överstiga i genomsnitt tre timmar,
- 2) de dagliga arbetsresorna vid deltidsarbete skulle överstiga i genomsnitt två timmar,
- 3) arbetet finns utomlands, dock inte i en sådan stat där han eller hon söker arbete och det till honom eller henne under vistelsen i det landet betalas arbetslöshetsförmån enligt en för Finland bindande internationell rättsakt.

8 §

Skydd för yrkesskicklighet

En person har inom tre månader från registreringen som arbetslös arbetssökande eller från ett senare avslutande av heltidsstudier giltig orsak att vägra ta emot arbete som inte motsvarar den yrkesskicklighet som baserar sig på hans eller hennes utbildning och arbetserfarenhet (*skydd för yrkesskicklighet*). Medan skyddet för yrkesskicklighet gäller har den arbetssökande giltig orsak att vägra ta emot även erbjudet heltidsarbete med iakttagande av vad som föreskrivs i 6 § 3 punkten. Skyddet för yrkesskicklighet börjar om från början, när personen har uppfyllt det arbetsvillkor som förutsätts för arbetslöshetsdagpenning och maximitiden för arbetslöshetsdagpenning börjar räknas om från början.

9 §

Förfaranden i samband med jobsökning och arbetskraftsservice

En arbetssökande har under sju dagar efter en underlåtelse eller ett annat förfarande inte rätt till arbetslöshetsförmån, om han eller hon som arbetslös eller i lönesubventionerat arbete eller som mottagare av arbetslöshetsförmån enligt 3 kap. 3 § 3 mom. utan sådan orsak som avses i 11—14 § eller en med dessa jämförbar giltig orsak under en period på 12 månader en andra gång

1) uteblir från en inledande intervju eller ett samtal om jobsökning som avses i 2 kap. 5 § eller 6 § 2 mom. i lagen om arbetskrafts- och företagsservice,

2) uteblir från en sådan inledande kartläggning som avses i 9 § i lagen om främjande av integration,

3) vägrar att utarbeta eller revidera en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den eller genom något annat förfarande än det som avses i 1 eller 2 punkten förorsakar att planen inte kan utarbetas eller revideras,

4) vägrar göra en inledande kartläggning som avses i 9 § i lagen om främjande av integration eller genom något annat förfarande än det som avses i 2 punkten är orsak till att en inledande kartläggning inte kan genomföras,

5) underlåter att söka arbete på det sätt som förutsätts i en sysselsättningsplan eller en ersättande plan, eller genom sitt eget förfarande är orsak till att jobsökningen inte leder till sysselsättning,

6) låter bli att söka arbete som erbjuds av arbets- och näringsbyrån eller genom sitt eget förfarande är orsak till att jobsökningen inte leder till sysselsättning, under förutsättning att minst sex månader har förflutit sedan en i 2 kap. 5 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice avsedd inledande intervju senast ordnades,

7) vägrar delta i eller genom sitt eget förfarande är orsak till att för honom eller henne inte kan ordnas någon av följande serviceformer:

a) jobsökarträning, karriärträning, arbetskraftsutbildning, utbildningsprövning eller arbetsprövning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice,

b) arbetskraftsutbildning enligt lagen om yrkesutbildning,

c) frivilliga studier enligt 22—24 § i lagen om främjande av integration, eller

d) arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte,

8) avbryter eller av eget förvållande blir tvungen att avbryta i 7 punkten avsedd service,

9) vägrar delta i annan än sådan i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan överenskommen av arbets- och näringsmyndigheten, kommunen eller serviceproducenten ordnad i 7 punkten avsedd service som stöder jobsökningen eller sysselsättningen eller genom sitt eget förfarande är orsak till att för honom eller henne inte kan ordnas sådan service,

10) avbryter eller av eget förvållande blir tvungen att avbryta i 9 punkten avsedd service,

11) vägrar delta i en undersökning eller bedömning av arbetsförmågan som är nödvändig för bedömning av servicebehovet eller genom sitt eget förfarande är orsak till att för honom eller henne inte kan ordnas sådan service, eller

12) underlåter att iaktta vad som i en sektorsövergripande sysselsättningsplan har överenskommit om förbättrande av de allmänna förutsättningarna för jobsökning och sysselsättning, om han eller hon inte har ålagts jobsökningsskyldighet enligt 3 kap. 7 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Ett sådant förfarande som avses i 1 mom. 5 och 6 punkten bedöms i dess helhet under varje granskningsperiod för jobsökningsskyldigheten enligt 3 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

10 §

Upprepade förfaranden i samband med jobsökning och arbetskraftsservice

En arbetssökande som är arbetslös eller i lönesubventionerat arbete eller som får arbetslöshetsförmån enligt 3 kap. 3 § 3 mom. och utan sådan orsak som avses i 11—14 § eller en med dessa jämförbar giltig orsak under en period på 12 månader förfar på ett sådant sätt som avses i 9 § 1 mom. 1—12 punkten

1) en tredje gång, har under 14 dagar efter det förfarande som avses i bestämmelsen inte rätt till arbetslöshetsförmåner,

2) en fjärde gång eller fler än fyra gånger, har tills vidare efter det förfarande som avses i bestämmelsen inte rätt till arbetslöshetsförmåner innan rätten till förmåner återställs på det sätt som avses i 2 eller 3 mom. (*skyldighet att vara i arbete*).

Rätten till arbetslöshetsförmån återställs efter ett förfarande som har lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete när den arbetssökande i sammanlagt minst tolv kalenderveckor har

1) varit i sådant arbete som räknas in i arbetsvillkoret,

2) deltagit i någon annan sysselsättningsfrämjande service än arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller frivilliga studier enligt 22—24 § i lagen om främjande av integration,

3) bedrivit frivilliga heltidsstudier enligt 2 kap. 10 § 2 mom., eller

4) varit sysselsatt på heltid i företagsverksamhet eller eget arbete.

Rätten till arbetslöshetsförmån återställs också efter ett förfarande som har lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete, om

1) den arbetssökande inom tre månader efter en i 2 kap. 5 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice avsedd inledande intervju rättar ett i 9 § 1 mom. 1—12 punkten i denna lag avsett förfarande som lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete; skyldigheten att vara i arbete gäller dock alltid i minst 14 dagar, eller

2) minst fem år har förflutit från det att skyldigheten att vara i arbete inträdde.

Det som föreskrivs i 1 mom. och i 9 § tillämpas inte under den tid den arbetssökande enligt 1 mom. eller 9 § inte har rätt till arbetslöshetsförmåner. Det som föreskrivs i 1—9 § och i 2 kap. 13 § 2 mom. samt 14 § 3 mom. tillämpas inte under tiden för en skyldighet att vara i arbete.

11 §

Giltig orsak att inte delta i åtgärder som ingår i serviceprocessen för arbetssökande

En arbetssökande har giltig orsak att utebli från en inledande intervju, ett samtal om jobsökning eller ett kompletterande samtal om jobsökning som avses i 2 kap. 5 och 6 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, en inledande kartläggning enligt 9 § i lagen om främjande av integration och ett möte där en plan som ersätter sysselsättningsplanen ska utarbetas eller revideras, om

1) den arbetssökande uteblir från mötet på grund av sjukdom eller olycksfall eller av en orsak som inte beror på personen själv,

2) den arbetssökande har någon annan godtagbar anledning att utebli från mötet, eller

3) den arbetssökande i förväg har underrättat arbets- och näringsbyrån om att han eller hon är förhindrad att närvara och arbets- och näringsbyrån godkänner den orsak personen har uppgett för att den inledande intervjun, samtalet om jobbsökning, det kompletterande samtalet om jobbsökning eller den inledande kartläggningen ska senareläggas.

Den arbetssökande anses inte ha förfarit på ett sådant sätt som avses i 9 § 1 mom. 3 eller 4 punkten på den grunden att han eller hon inte har kunnat nås per telefon för en inledande intervju, ett samtal om jobbsökning, ett kompletterande samtal om jobbsökning, en inledande kartläggning eller ett möte där en plan som ersätter sysselsättningsplanen ska utarbetas eller revideras.

12 §

Giltig orsak att inte fullfölja en sysselsättningsplan

En arbetssökande har giltig orsak att låta bli att fullfölja en sysselsättningsplan och en plan som ersätter sysselsättningsplanen till den del

1) den jobbsökningsskyldighet som ingår i planen inte motsvarar det som föreskrivs i 3 kap. 3 och 5—7 § i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice,

2) jobbsökningsskyldigheten hade tagits in i annan utformning i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den, om det när skyldigheten ålades hade tagits hänsyn till utförd arbetstid,

3) den arbetssökande under granskningsperioden för jobbsökningsskyldigheten under minst två veckor har varit sysselsatt på heltid utan avbrott, eller

4) den arbetssökande på grund av arbetsoförmåga inte har kunnat fullgöra den jobbsökningsskyldighet som avses i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice i enlighet med planen.

13 §

Giltig orsak att inte söka arbete som erbjuds av arbets- och näringsbyrån

En arbetssökande har giltig orsak att låta bli att söka arbete som erbjuds av arbets- och näringsbyrån, om

1) någon av de orsaker som avses i 5—8 § föreligger,

2) den arbetssökande är i deltidsarbete som varar i minst två veckor,

3) den arbetssökande under den i 2 kap. i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice avsedda granskningsperioden för jobbsökningsskyldigheten har sökt möjliga jobb på det sätt som förutsätts och meddelat arbets- och näringsbyrån att jobbsökningsskyldigheten har fullgjorts innan arbets- och näringsbyrån lämnar erbjudandet om arbete eller den arbetssökande på något annat tillförlitligt sätt visar att möjliga jobb har sökts före erbjudandet om arbete,

4) mottagandet av arbete som erbjuds leder till att arbeidskraftsutbildning eller den arbetssökandes i 6 kap. i lagen om offentlig arbeidskrafts- eller företagsservice eller i 22—24 § i lagen om främjande av integration avsedda frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån avbryts av orsaker som är oberoende av personen själv.

14 §

Giltig orsak att vägra delta i service och att avbryta servicen

En person har giltig orsak att vägra delta i service som avses i 9 § och att avbryta servicen, om

1) servicen inte lämpar sig för honom eller henne med beaktande av hans eller hennes hälsotillstånd eller arbets- och funktionsförmåga,

2) de dagliga resorna till och från platsen där servicen ordnas överstiger i genomsnitt tre timmar,

3) serviceanordnaren väsentligen försummar sitt ansvar för arbetarskyddet för deltagaren eller om servicen av någon annan orsak inte kan ordnas på ett säkert sätt,

4) serviceanordnaren väsentligen försummar att iaktta lagstiftningen om anordnande av service eller villkoren i det avtal som ingåtts om servicen,

5) servicen väsentligen avviker från det som överenskommit i sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen.

En person har giltig orsak att vägra delta i arbetskraftsutbildning och att avbryta utbildningen också om ett arbete inom branschen i fråga inte är lämpligt för honom eller henne med beaktande av hans eller hennes hälsotillstånd och arbetsförmåga eller om försörjningen för personen och dem han eller hon ska försörja inte tryggas på ett rimligt sätt under tiden för utbildningen. Försörjningen för personen och dem han eller hon ska försörja tryggas på ett rimligt sätt om den arbetssökande har rätt till förmåner på samma nivå som arbetslöshetsförmån.

Om personen har begärt omprövning av eller anfört besvär över ett beslut som gäller avbrytande av service och det inte kan anses att begäran om omprövning eller besvären uppenbart saknar grund, kan det inte förrän ärendet avgjorts slutligt anses att han eller hon av eget förvalande har avbrutit servicen.

14 a §

Kostnader för deltagande i service

Vid tillämpningen av 9 och 10 § har en person en giltig orsak att inte fullfölja sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den också till den del det i planen har avtalats om deltagande i annan service än sysselsättningsfrämjande service, samt en giltig orsak att vägra delta i annan service än sysselsättningsfrämjande service och att avbryta servicen, om han eller hon orsakas oundvikliga kostnader för deltagandet i servicen och inte betalas kostnadsersättning enligt 9 kap. 1 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice eller motsvarande ersättning med stöd av någon annan lag.

10 kap.

Bestämmelser om förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service

4 §

Avvikande tillämpning av denna lag under tiden för sysselsättningsfrämjande service

Under tiden för arbetskraftsutbildning och arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån samt under tiden för utbildning i läs- och skrivkunnighet enligt 22—24 § i lagen om främjande av integration i form av studier som på det sätt som avses i 2 kap. 10 § 2 mom. bedrivs på heltid tillämpas inte 2 kap., 2 a kap. 1 § och det som i 4 § föreskrivs om arbete som arbetsgivaren erbjuder individuellt, 3 kap. 1 § 3 mom., 6 kap. 8 § och 7 kap. 2 §.

14 kap.

Särskilda bestämmelser

1 a §

Justeringar med lönekoeficient

De belopp som anges i 2 kap. 7 § 1 mom. 7 punkten, 2 a kap. 2 § 1 mom. 4 punkten och 6 § 1 och 2 punkten, 5 kap. 4 § 3 mom. och 7 § 1 mom. samt 6 kap. 11 § 2 mom. justeras årligen från ingången av januari månad med den lönekoeficient (*lönekoeficient*) som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 2 maj 2022. Lagens 2 a kap. 14 a § gäller till och med den 31 december 2023.

På ett förfarande från en arbetssökandes sida som ägt rum före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

När det bedöms om den arbetssökandes förfarande är upprepat på det sätt som avses i 2 a kap. 9 och 10 §, beaktas inte ett sådant förfarande som ägt rum före lagens ikraftträdande.

Lagens 2 a kap. 14 a § tillämpas på underlåtelse att fullfölja sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter denna, vägran att delta i service eller avbrytande av servicen, om servicen har eller skulle ha börjat senast den 30 juni 2023.

Helsingfors den 30 december 2021

Republikens President

Sauli Niinistö

Arbetsminister Tuula Haatainen